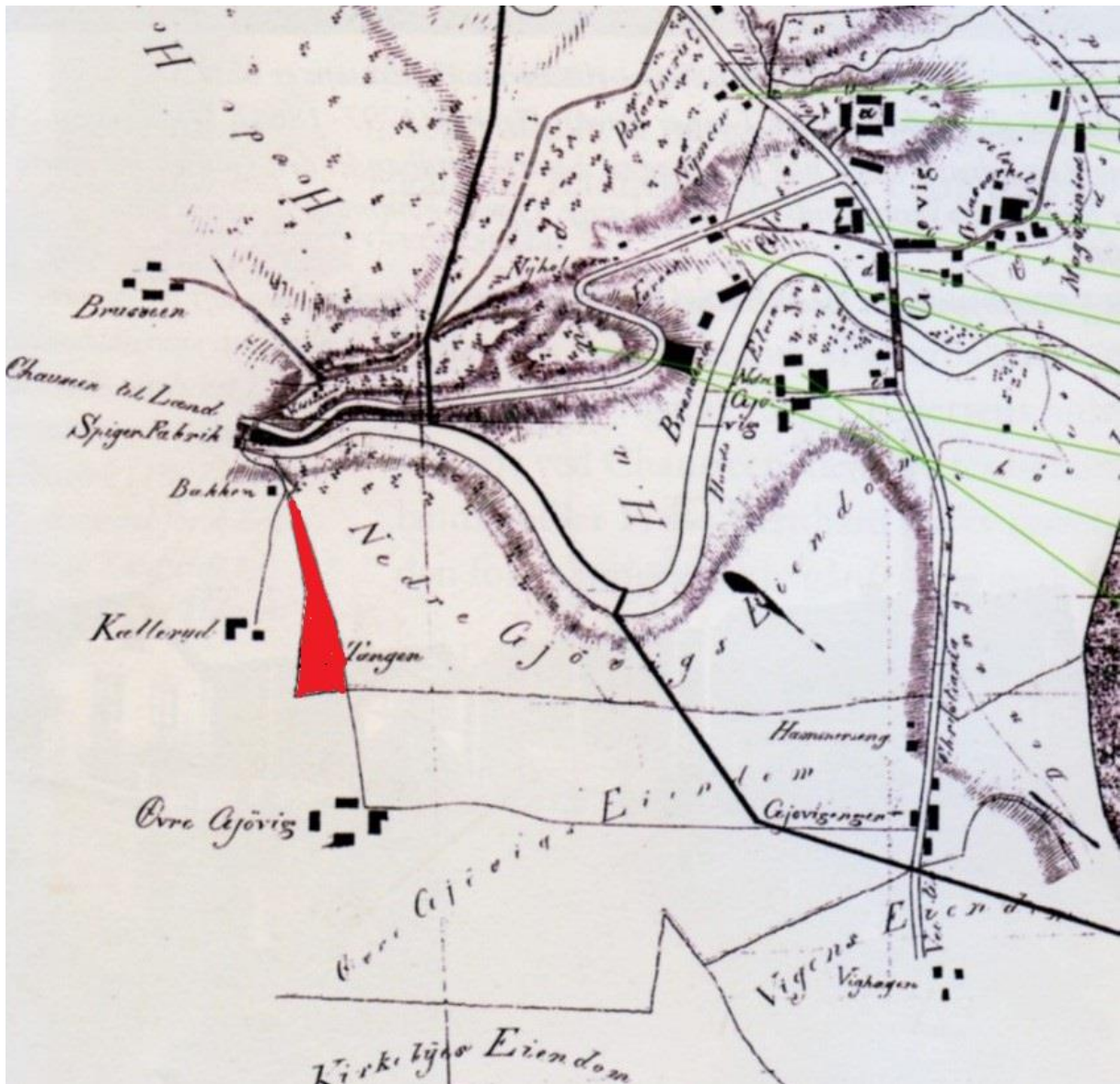

Tangen – opphavet til navnet Tonga

Plassen Tangen under Nedre Gjøvik lå ved middelaldervegen som gikk gjennom Vardal. På flere gamle kart er Tangen ved Kallerud og Øvre Gjøvik avmerket. Dette gjelder kart fra 1827 og 1856. På kart fra 1925 kan navnet leses Tunga. Dette kan skyldes en unøyaktighet ved skrivingen. Ellers skriver Oluf Rygh i Norske Gaardsnavne at Tunga kan likestilles med Tangen. Tangen i Ullensaker ”ligger paa en i Hersjøen udskydende Odde”. Tangen i Nannestad ”har navnet, fordi Gaarden ligger ved en i Hurdalssjøen udstikkende Tange”. Tangen i Hole ”synes at have betegnet ”fremstående Spids” ”. Rygh bekrefter gjennom dette at Tangen kommer av landskapselementet ”tangen”, som betegner et avlangt stykke jord eller terreng.

Utsnitt av kart over Gjøvik i 1956. Tangen er vist med rødt.

Gjøviktangen på flyfoto fra 1948. Den bergenske hovedveg er markert med rødt.

Husmannsbruket lå inneklemt mellom denne gamle vegen og garden Kallrud. Arealet besto av et avlangt jordstykke med en liten haug hvor våningshuset lå, mens resten var ganske flatt. En del av dette var myraktig, og det var nok grunnen til at arealet ikke hadde særlig verdi som dyrkningsjord. Vegen gjennom området, også kalt «Den bergenske hovedvei», måtte rimeligvis ligge på fast grunn. Dette jordstykket eller «tangen» ble liggende igjen og var passende som bruk for en husmann. I og med at husmannsplassen tilhørte Nedre Gjøvik, er det rimelig at den fikk navnet "Gjøviktangen". På lokal dialekt er det så ikke vanskelig å forestille seg at man omformet "Tangen" til "Tonga". Alle

Byen med jordene.

Gjøvik begynner vel nu og bli kjent som byen med alle «jordene». Tidligere er byen belemret med navn som Gjøvikjordet og Hunnsjordet. Og nye sproglblomster som Tongjordet og Kråkjordet ser ut til å bli navn på kommende bydeler. Og utviklingen kommer nok ikke til å stoppe. Snart har vi bydeler ved navn Vikjordet og Gutujordet. Alt sammen stygge og upraktiske navn som man helst burde undgå på vakre villastrøk.

Her hvor alt moderniseres lot det sig vel også gjøre å få nye og pene navn på bydelene. Men det må gjøres snart før disse merkelige «jordenavn» får tid til å gro fast. Agh.

En leser i avisen Vestopland var i 1935 fortørnet over at bydeler skulle ha navn som sluttet på «jorde». Slike navn var «stygge og upraktiske» og vedkommende var sterkt bekymret for at uskikken skulle bre seg.

jorder skulle ha et navn som eksempelvis kunne være Enga, Stabbursåkeren eller Øverjordet. For Nedre Gjøvik ble jordet som lå inntil Tonga kalt Tongjordet. Nærmeste nabo til Tongjordet på sørsiden var Øvre Gjøvik. Da Johan Gjøvik på 1950-tallet solgte garden til Gjøvik kommune, kjøpte han Tangen i Kolbu. Pussig nok brukes der «Tonga» eller «Tongen» i lokal språkform, og Johan ble kalt Johan Tongen etter å ha flyttet dit.

En leser i avisen Samhold mente i 1950 at Tongjordets egentlige navn var Tangenjordet.

Kilder:

Oluf Rygh: Norske Gaardsnavne
Nasjonalbiblioteket: Norske aviser